

ÁLTALÁNOS ELŐSZÓ,

2006 március 18.

KOR, HELY, ÉS ÉLETRAJZ

A dilemma, hogyan tovább? -maradni vagy visszamenni Amerikába?

-/-

Jack itt a Budai Vár néző lakásban ébredett, s hirtelen arra nyitotta ki a szemét, hogy ezen a kora tavaszi hajnalon a díszkivilágítást éppen kikapcsolják s fent már a márciusi hajnal lengeti flamingó szárnyait. Mióta az eszébe jutott, ez volt a kedvenc napszaka, ideje holisztikus gondolatokhoz. Számára a huszadik, Amerikába emigrálás utáni év vette kezdetét miután egy régi hajnalon, családjával elhagyta hazáját. Valami összegezés igénye motoszkált benne, s ahogy a két évtized megannyi eseménye visszafelé pörgött, egy pillanatra annál, az emlékezetes mondatnál állapotodott meg, amit akkor, a határ első átlépésekor gondolt: „ím, elhagytam hazámat.” 1985-ben, az akkor illegális volt, ha rajtakapják őket, börtön jár érte, s persze, nem csak azért. Az akkor érzett fizikai s morális felfogáshoz azóta még megannyi új, bölcsességgé érett tapasztalat párosult, mégis most, már amerikai állampolgárként is, hasonló kint érzett. Megint elmenni, előről kezdeni mindent? Már nem is számolta, huszadszor, harmincadszor? Mikor egy disszidálás, több tucat város, s két kontinens közötti oda-vissza költözés után, még egy év sem telt el, most harmadszor Amerikába készül, s kiderült, hogy rossz sejtése beigazolódott. Az, az elementáris vágy, hogy végleg haza

települjön, s akár kompromisszumok árán is itt, szülőhazájában, Magyarországon, Európában! igenis ebben az „irrevelent, Old Europe-ban”! bassza meg, – saját kultúrája neki emberségesebb bölcsőjében éljen, s amihez egyetlen feltételre lett volna szüksége, hogy azt Jillel, vagy valakivel! - szeretetben s, megértésben megvalósíthassa, most itt, a szeme láttára foszlott semmivé. A szex kényszerű feladásával kapcsolatban ugyan még mindig komoly kétségekkel vívódott, de reménykedett, hogy majd itthon, menet közben kínálkozik valami alternatív megoldás. A legrosszabb esetben lemond róla

A hely és a ház dicsérete

A tizenhárom évvel ezelőtt vásárolt vidéki házát, sikerült nagyjából újjáépíteni, s minden fontos dologgal úgy felszerelni, hogy messze több komfortot tudott adni annál, amiben ő és Jill élete nagy részét élte. A hatalmas kert, a pannon táj, a Balaton közelsége lehetővé teszi mindazt, amiről valaki álmodhat itt, e földön. Ez az a miliő, az ideális kert, amit te magad raksz össze magadnak, s amivel a két alapvető princípiumát sikerül egybefűznie, hiszen amennyire igaz az, hogy

-/-

„Otthon az,
ahonnan az ember elindul”,
„Kert”,

a te saját kertet, az meg a világon a lehetséges legjobb hely, ahol élni érdemes.

„Persze! - "világgá megyünk", - mert azt hisszük találunk egy jobbat odakünn, s kiderül, - hogy csak ez az egy jó világ van; amit szorgalmas munkával a hátunkon, s fejünkben ide hazahordunk. Jack úgy érezte, hogy ez nekik itt mind megvan. Teljesen felesleges bárhova menni, abból csak meghasonlás lesz. „Ha jól belegondolok,” - szokta mondogatni, - „életembe soha annyi időt mással nem töltöttem, mint helyek, s házak nézegetésével, s azon való meditálással, milyen lenne ott élni.” A görög mítoszok, a római mondák, a Reneszánsz, s neves építészek könyvei után jött a hazai táj, az Alföld, a Balaton, és környéke, a mesebeli mediterrán világ meglátogatása, s az élet Amerikában. New York, föl a Catskill hegységig, át nyugatra: - Montereybe, San Franciscótól le Santa Barbara, Los Angelesen át le San Diegóig. Aztán vissza az innenső partra: Key Westtől, Miamin át föl északnak, az amerikai dél jellegzetes pontjai, a keleti partvidék Charleston, Wilmington, Norfolk, New York, Connecticut, egy hatalmas kört bejárva, csak hogy néhány fontosat említsünk. „S húszon hat éven át én ott, a világ másik felén, nem turista voltam, én, mint bármelyik amerikai, ott dolgoztam, éltem”. Mégis, a végső hazatérés után, mikor a szomszédos balatonföldvári sétányról végignézett a tavon, egy boldog sóhajtással szakadtak fel belőle a szavak: ó „Istenem, nekem ez a világ legszebb tája”. Ez lett tehát az egész tapasztalat egyik végső, s fontos eredménye.

Nos, a fenséges tótól néhány kilométerre, a dombok vállán ott van ez a tóra néző, sok szobás ház, ott az istállóból átalakított asztalos műhely, mind a szerszám és felszerelés, több mint ami kell. Erőt és kedvet is érzett magában még arra a munkára, ami a szolid, de tartalmas megélhetésükhöz kellett. Azok, a többnyire egyedül töltött, közel negyed évszázados külföldi viszontagságok, az alázat és a szívósság olyan rétegét fejlesztette ki benne, hogy minden előrelátható nehézséggel képesnek érezte magát megbirkózni. Csupán felesége, Jill betegsége rajzolódt, mint hatalmas kérdőjel-csillagkép az égre, amit eddig hol innen, az öreg hazájából, hol amonnan, arról az újról szokott, az önként vállalt gulág éve alatt kémlelni. Nem is olyan régen, a makulátlan bizakodás éveiben, a súlyos magány és a képtelen távolság ellenére is abban reménykedett, hogy majd itthon, személyes jelenlétével képes lesz valamit a kettejük között lévő régi egyensúlyból visszahozni. Persze megannyi példa mutatja, hogy az ilyen, negyed évszázados távházasság még egészséges embereknél is gondot okozhatott. De így, ezzel a gyilkos rákkal párosítva nem csoda, ha Jillból fogy a szufra, s azt mondja, hogy ő most már valami kisebbel is beérné. Jack viszont úgy gondolta, hogy túl sokat fektettek már ebbe az ő különleges életükbe, s ha ő enged, a hajtásból visszavesz, segít figyelmes és kedves lesz, a jóérzéshez majd a beteg Jillnek is elegendő. Kilenc hónapig próbálták újra egyeztetni mindazt a gyakorlati és elméleti különbséget, amit Jill hazaköltözése óta sok helyen elhanyagoltak. A napról napra szélesedő, eltérülést, ahol a legendásan példás összetartozásukból, egyetértésükből már szinte semmi sem maradt. A kicsit „durreles”, bizonyos szempontból inkább hippis életvitelt az amerikai bankkártyájával fenntartó gazdasszonykából, tisztességes polgári életre vágyó feleség, aztán lassan korai elmúlással szembenéző, nyomorult, falusi öregasszony lett.

Értsd meg, az én időszámításom már nem ugyan az. Az orvosok egy évet adtak, azóta én napról napra élek. Te beszéltél mindig az időszemlélet fontosságáról, akkor ezt is megérthetnéd, nem?

Oké, én pedig nem tudok a nagyvezír lovaként, önként befeküdni melléd. Ha kivesszük belőlem, amiért éltem, nem marad semmi. Szeretném, legalább nagyjából befejezni, amit elkezdtem. Én még mindig hiszek a körülmények hatalmában, s szeretném a családnak hosszú távon megteremteni a jobb élet lehetőségét. Úgy érzem, még van egy dobásom, van bennem elég energia egyedül is végig csinálni.

- Tudom, s hidd el, sajnállak, igazán ennél többet érdemelnél.

Jill még nem is olyan régen hálás volt Jacknek, amiért ennyire gondtalanul itt élhetett, de ez szép lassan mára megváltozott. Végül is az utóbbi évben úgy bolyongott itt, mint a halálra ítélt. Viszont Jack megígérte neki, azt csinálhat, amit szeret. S persze ez soha nem lehetett egészen így, ez a hely több munkát, figyelmet igényel, s valóban lelassulva, szívében nem kevés melankolikus félelemmel figyelte a napjai múlását. Nehéz ezt megérteni, Jack az ő robusztus egészségével hiába is próbálkozna. A hajdani, közös álmuk, az olasz udvarházban élő nagycsalád nehézkesen jön össze. Hiába dolgoztak inukszakadtáig. Az eltávozásuk óta történt temérdek változást nehéz volt követni, s bizony a látványos anyagi előrehaladásból, egyre inkább mindenféle szellemi és ideológiai kompromisszumok kerültek előtérbe. Amit eddig óvatosan elcsaltak, s kegyesen elnéztek, mindennapi konfrontáció forrása lett, s a végén Jill közölte Jackkel, hogy jobb, ha ő elmegy. A férfi először megmerevedett, mint a bika, akit hirtelen halálra szántak. Ment egy kört, vakondtúrásokat rúgott szét, csemetefákat rántott ki a földből, s mint dárdákat a láthatárba vágta. Majd, mintha most érné el szívét a penge, orrlukain párát fújtatott, s lábával a földet kapálta. Aztán csend lett, s ránézett valami fátyolos, szomorú messzeségből.

Oké, beszéljük végig, győzzél meg, hogy ez jó neked, - mondta. Menj, ha ezt akarod, majd én egyedül folytatom tovább.

Szeretnék még pár órát a diplomám, a képzésem szerint, s valami értelmeset dolgozni, a gyerekeimmel törődni, mindenkinek jó lenne.

Szóval, úgy látod, ez egy jó megoldás?

Igen, biztos vagyok benne

Így aztán Jack hozzájárulásával, na meg az éppen akkor örökölt, kis, apai örökségével Jill a Pesten tanuló két gyerekéhez, egy bérlakásba költözött. A negyed évszázad óta épített, "magyar - amerikai koprodukció" düledezni látszott. Jack egyedül maradt álmai díszletei közt, de egyet biztosan tudott. A házat be kell fejeznie, hiszen ő az, aki ért hozzá. Fél élete az építőipar idegenlégióiban telt el, s a nehéz és trükkös részek megoldásával neki kell megbirkóznia. Boldogan tenné, tényleg. Aztán a hátralévő életét itt fogja leélni. A gyerekeit is felnevelte, kiiskoláztatta, álljanak meg a saját lábukon. Amúgy meg minden segítség nélkül eleget tett annak, amit felnőtt férfiként felvállalt, a semmiből, családjának otthonot teremtett. Ráadásul itt van ez az egész életében dédelgetett, falusi idill is, a milió, ahol végre leülhet, s, ahol megírhatja, s ezáltal teljes gazdagságában megélheti élete krónikáját. Minden baljós előjel ellenére váratlan sokként érte Jill eltávozása, hisz meggyőződése szerint minden emberit megtett érte. Most ő érezte úgy, hogy „elhagyták”. Legjobb tudása szerint mindent ebbe a házasságba, ebbe családba fektetett, de erre a halálos betegségre nem számított. Ráadásul sejteni lehetett, hogy még valami más, valami új, valami dilynő jön, másfajta felfordulás, aminek nem látni a végét. Ő az, aki a nehézségekhez tényleg hozzászokott, de a család szétszakadása az valami más. Mindaz, amiért felnőtt korában dolgozott, értelmetlenné válik? Az, ami eddig eltette, az hagyja cserben? Egyedül maradván, föl-le bolyongott a félig üres házban, az óriási kertben, ami, mint valami paradox tér, a szörnyű veszteség érzet közepette körülvette. Ráadásul, ahhoz, hogy be tudja fejezni, még sok-sok pénz kell. S dolgozni itthon? A Jill nélkül? Na, ne, akkor inkább megint visszamegy. Kint az Usában, a magány is más. Vissza tehát a „Boogie Streetre”? De hiszen még ember nem született, „aki meg tudta volna mondani, az meg mire jó, -” jutott eszébe a L. Cohen szám híres sora. Amikor legjobban ment, akkor költözött nagy reményekkel haza, s most úgy tűnik, még tovább kell kepesztenie, az otthonért, a szeretteiért, akik, ráadásul most itt faképnél hagyják. Így tehát neki is éppoly képtelenül hosszú az útja, mint azoknak, akik mélyről jönnek, s ráadásként, soha senkitől, semmilyen segítséget nem kapnak? Igen ám, de most meg merre kanyarodik ez az Egzisztencia Broadway? Milyen esélye van itthon munkát találni? Az utóbbi évek eseményei most meg ebbe sodorták? Mi a bánattal foglalkozom én itt az utóbbi hetekben, napokban? Minek erőlködtem annyira, hogy itthon maradhasak? Egyáltalán, mit is keresek én itt, ebben a budapesti lakásban? – tette föl magának néhány nappal később a kérdést. Jöttem munkát nézni? Nahát, ez egy vicc, fogalmam sincs, mi újság, mint ahogy a kevés kivétellel a hazájukat soha el nem hagyóknak sem. Én meg negyed évszázadig szinte itt se voltam! Szerényen nyugdíjba szerettem volna menni, együtt tervezgettük, együtt rendezgettük, gyűjtögettük, baszogattuk, erre a befutóban az asszony kidől mellőlem? A legfontosabban, a végén nem sikerült itt megegyezni? Szóval, vissza megint az Újvilágba? Még a gondolatától is kirázta a hideg. Ó, hányszor köpködött ki, a hol a napkeltét, hol a napnyugtát követő gépmadár ablakán, hogy na, akkor most ez az utolsó repülő út! Soha többé a cseresznyefa alsó ágánál magasabbra nem megy! Hányszor gondolta, hogy most fognak az Alpok szurdokaiba, az Atlanti óceán vízrengetegébe, Grönland gleccserei közé, vagy Kanada végtelen hómezőire lezuhanni, mert élete, sorsa erre éppen valami jó okot villogtatott! Hány szarurétege a belehalásoknak és újjászületéseknek van az ő lelkén? „Na de, tényleg, mi közöm nekem már Amerikához? Semmi. Holott már ez is mindegy. S akkor legalább úton lenni, szóval, ide mennek le a dolgok, magyarnak születtem, s a francba is, magyar maradtam. A világot ugyan a hátamra vettem, s aztán hány és hány tűzfalon, szögesdróton, aknazáron keresztül végre „végleg”, ide hazahordtam, s most a rohadt életbe, vissza kell mennem, mert még ez sem elég. De, végül is felnőtt férfi vagyok, úgy tűnik, még mindig bírom a gyűrődést s különben is, mindegy ki, hogy üdvözlő, a világban mi történik, én csak azt teszem, ami az én dolgom. Ha nem elég, hát nem elég, nem sajnáljuk magunkat! Nem - nem! Most is csak egy magaslat kell, ahonnan látni a tájat, azaz a jövőt. Szétnézni, megtervezni az utat, mielőtt a laposon belegabalyodnánk a járhatatlanba. Amúgy is – emlékszünk fiunk kamaszkori tacepaójára? „Úton Lenni, Élet, Megérkezni Halál”.

Első gondolata azért még mindig az, hogy szeretne itthon maradni, s valahogy új életet kezdeni, segíteni a családnak elrendezni a dolgokat. Most, hogy – hogy a felesége, a gyerekeivel együtt elhagyta. Tehát egyedül. Igen, ez lesz itt a baj, jutott eszébe.

Jack tanácstalan, de a családnak továbbra is segíteni akar.

- Mert akkor hhu, kéne egy nő? Egy társ, egy, egy, egy – valaki, Jill helyett? De hogy? A munka az még hagyján, na de ez egy örület. S mindezt itthon vagy kint? A hazai lehetőségeket látva, tele volt bizonytalansággal. Megfelelő nőt találni? Új nőt! Jack azt azért mindjárt sejtette, hogy vajmi kevés esélye van, hogy az életfilozófiáját könnyedén elfogadó társat tud találni. A legtöbb szabadon maradt hölgy harcokban edzett, sebzett csataló, mint ő maga. Tele egyénre szabott beidegzésekkel, makacs praktikákkal, gondosan takargatott intimitásokkal. Ezért aztán teljesen és őszintén előről kezdeni, együtt tanulni, felfedezni, fejlődni valakivel, az szinte lehetetlen. Valami olyasmit, mint amit Jillel azért többé-kevésbé megélt, plusz, amit megálmodott maguknak. Ráadásul itt van ez a sok, drága, bizalmas ember, rokonok, barátok, semmit érő kapcsolat-foszlányok, foghíjas ismereteken kisiklott jó szándékok, töredék-tanácsok. Ugyanakkor gyógyíthatatlan optimistának születve, Jackben a remény nem, hogy kihalni látszott, hanem napról nagyra erősebben égett; az új élet ígérete. De azért felrémllett némi kétség is. Elkerülhetetlen volt valami visszatekintés, hiszen már a legelső hazatelepülésekor lelepleződött minden. Ez 1996-ban történt s bizony előjött, mennyire eltért mindegyikük megítélése a helyzetet illetően. Mindjárt az elején kiderült, hogy itt bizony se meggazdagodás, se jólét, se biztonság olyan könnyen nem jön össze, s ez elég ijesztőnek nézett ki. Jill még rosszabbnak látta a dolgokat. Már a betegsége előtt is úgy képzelte, hogy messze többet tett Kötcséért, mint amihez kedve lett volna, emberfelettit. Jack nem úgy látta. Szerinte sokkal jobban is lehetett volna csinálni. Előre gondolkozva, tervezve. Egy példa: máig érthetetlen miért nem ültetett gyümölcsfákat. Meg egy nyírfát, az utóbbi volt az egyetlen, amit Jack személyesen kért. Mindenféle olcsó kifogások vannak erre, de ettől Jack nem lett boldogabb. A sok-sok százezer, millió forintból, amit évek, két évtized alatt hazaküldött, biztos tellett volna erre. Fel évente, minden hazajövésekor rámutatott ezekre a hiányokra és mulasztásokra, mert legjobb meggyőződése szerint ő, a maga kint létének minden percében következetesen betartott minden megegyezésüket. S hát nem kérdés, ugyan ezt várta volna Jiltől, aki, ezt meg is ígérte. S fontos megjegyezni, hogy soha, egyetlen esetben sem kényszerített rá semmit. Napi levelezésükben, a legapróbb részletig, mindent megbeszéltek. Aztán eljött a nap, amikor többé nem lehetett ellezserkedni a dolgot, s hát az kemény volt. Jill, mint az szép lassan kiderült, minden esetben már előre félt a hazatérésétől, mégis egyre gyakrabban kérlelni kezdte a férjét, mondván „mindegy mi lesz, csak jöjjön már haza”, de már ez is késő volt. A különbözőségük egyre nagyobb éket vert közéjük, s kérdésessé vált, hogy azt valaha be lehet-e hozni. Ez a kettőség lassan meghasonlássá, lelkiismeret furdalássá, s mindennapos lelki nyomorúságává vált. Egy szép napon Jill arra ébredt hát, hogy itt sok jó nem várható, kapóra jött az öröksége, s úgy érezte, ideje „oldalra kicsusszanni”, s elmenni innen. A betegsége minden irányban amúgy is felmentések tömkelegét kínálta, felmentéseket, önigazolásokat, amivel legalább lenullázni lehetne mindent, teljesen jóvá tenni bizony nem. Sikerült végig gondolnia az egészet, „neki már nem kell ekkora” -, Jack nagyratörő tervei, ez a már említett magyar- amerikai koprodukció már amúgy is régóta képtelenségnek tűnt, s most eljött az idő, hogy ezt finoman tudtára is adja. Mindenféle manőverezéssel sikerül férjét lassan rávezetnie, hogy ez a magyar valóság, - szerinte - másfajta megoldást igényel. Félt, hogy a szabad élet illúziójában oly fanatikusan hívó ember majd mennyire ellenkezik, de most eljött az alkalom, hogy hosszú évek előkészítése után nekifoghat a gyakorlati megvalósításnak, s a végén elköltözött, egyedül hagyva férjét. Most, hogy már az első sokkon túl volt, Jack némileg megnyugodva, úgy döntött, hogy segít elköltözött feleségének, s a családjának elsimítani néhány dolgot.

-/-

Márc. 21. Utóköltöztetés, a családnak szüksége van rá

Úgy volt, megyek Pestre, de föladtam. Meg volt beszélve a Vencellel is, hogy náluk alszom, de azt is lemondtam. S elhatároztuk, hogy az Jégnéző jön le. Este érkezett, a negyed tízes vonattal, s ott vártam kocsival a vasútnál. Bolondos hétvége kerekedett, legtöbbet az ágyban voltunk. Kint minden nap havazott. E búfelejtő szünetben Jack írt egy szakmai önéletrajzot, hogy majd azzal a fővárosban munkát keres. Másnap aztán nekivágtak Pestnek, vitték Jill után az a motyót, ami a vagyontöracsirozásnál a teherautóról lemaradt vegyes felvágott: biciklik, befőttek, szakácskönyvek, fűszertartók, cserepes virágok, papucsok, mosogató szivacsok, ondoláló és dezodoráló készletek, kistányérok, kiskanalak, s kések-kések! - zörögtek az Opelba hátul. A szürkére dermedt, kihalt Siófokon megálltak, s a Sió zsilipnél áthaladva Jack egy másodpercre megtorpant, s pillantása a dermedt, ködbe vesző mólóra, s az elhagyott hajóállomásra esett, s eszébe jutott az a füledt nyári éj, ahol Jillel az egész kezdődött. Beloiannis, az volt az öreg, zenés sétahajó neve, harminc

valahány évvel ezelőtt. Jó nagy körút vége ez, hogy elintézzé a vitorlás bérleti díját, leadják az angolosan távozott feleség által bérelt UPC kutyút, miután Jack szinte sohasem nézett tévét. A Jégnéző minden irodában szokás szerint fontoskodott. Egyáltalán nem zavarta, hogy fogalma sincs miről is van szó, de lehetőleg mindenbe belekötött. Jacket halálra idegesítette ez a mentalitás, de egyelőre nem szólt. Pedig legszívesebben visszahúzta volna szürke ballonkabátjánál fogva. Annyira különbözött ez a nyíltan erőszakoskodó ellenőr, az ágyban nemrég még meleg és odaadó nőtől, hogy Jacknek komoly aggálya támadt, hogy márpedig itt most ő valamibe nem e jól bekeveredik. S na, még egy utolsó, ki tudja hányadik fénykép a hámló platánsorról, amely még mindig kétségtelenül a legattraktívabb része ennek a soha fel nem növő bazárvárosnak, ahol valaki szerint az ország "jobbágyfesztyíváljai" zajlanak emberemlékezet óta. Az ideiglenesen még ráhagyott kutyáknak, meg maguknak is vettek kaját, aztán lementek megnézni a jeget a mólónál. S természetesen még további fénykép is készült a csillogó jéghegyekről is, tele náddal, üledékkal, s környezetszennyező zagyvalékkal. Ezt, tetszett-nemtetszett, soha nem lehetett kihagyni a Jégnézővel, ahogy A Jill, jóval később, kapásból elnevezte, úgy látszik ezek az infantilitások mint árcédulák lógnak a vele való együttlétről. Megérkezve a fővárosba, valamelyik Dunának futó, budai utcán, Jack kirakta a nőt, s ment a világgá szaladt családjához. Alighogy odaért, már jött is a szemrehányó panaszáradat. Elsőnek a család kötelekeitől elszakadt asszony kezdte

- Mi van a támogatással? Valószínű már ezzel ébredt, s mikor átszámolta nemrég örökölt, de bizony rohamosan csökkenő apai örökségét, fiát és lányát is bevonta a bizonytalan érzésbe, s már alig várták hátrahagyott családfenntartójukat.

De hát nekem se munkám, se pénzem nincs, nem tudjátok? - szólalt meg Jack.

De lesz, mondta a férfinak is beillő fiú.

Te nagyon jól tudod, milyen drága a városi élet. Semmilyen pénz nem elég, replikázott az asszony.

Tényleg?

Igen, s különben is, én még iskolába járok, szólalt meg a lány, a két gyerek közül a huszoneves kisebbik. De részéről ez csak amolyan előzetes volt, s nemsokára egy egész litániát vágott apjához, amiben nagyjából minden epés bensőségét sikerült öregjére ráköpnie.

Oké, meglátom, mit tudok tenni, mondta, egyelőre örülök, ha haza tudok menni, elég lesz a benzinem, mondta Jack, s tekintete a szemközti ház ablakán kihajoló, rongyrazó, köhécselemben akadt fenn. Ezután felhordták a cuccot, s ahogy Jack fölhörpintette a kapott langyos neszka-véjét, s azon tűnődött, miért emlékezteti ez a lakás őt valami floridai papagájlakra, ami csiricsaré, és fullasztóan szaros. Lent az ütött kopott családi Opelnél a fia szembefordult vele, s így szólt:

Apa, tudom neked se könnyű. Lassan könny szivárgott mindkettőjük szemébe, ez volt az utolsó megértő szava hozzá - gondolta Jack, s az óta is melegség tölti el a szívét, mikor eszébe jut. Jack kinyitotta a kocsiját. Még nem tudta, hogy alig pár nap múlva igencsak más irányú fordulatot vesz a kapcsolatuk. Ez egy bolondokháza, felfoghatatlan, ami történik, - gondolta.

A görög étteremben,

Ez után Jack valamelyik nőnevű hídon áthajtott megint Budára, hogy a még mindig orosz főváros nevét viselő téren újra találkozzon a Jégnézővel. Szeretjük egymást, de mindent beárnyékol ez a balhé a családdal. Egyedül mikor a gyerekekre gondolok enyhül ez rohadt agynyomás. Ez az, ami éltet, még mindig nagyon bízom bennük, - gondolta Jack.

Menjünk, baszom nagy rántott húst enni, rikkantott a nő, egy erre a célra specializálódott, hozzá közeli, budakeszi kisvendéglőre utalva. Meghívlak, mondta kaján mosollyal. Jack kicsit megütközött a szavak hallatán, de igyekezett közömbös arcot vágni. Inkább a görög étterembe. A jégnéző fancsali arccal nézett vissza rá

Nyugi, én fizetek

Na, nem az a baj

Hanem mi?

Még sose voltam. Mit lehet ott enni?

Görög ételeket.

Te voltál már ott?

Persze, jó, majd meglátod.

Na, jó, te tudod.

Kellett az asztalra várni, s addig a még mindig meglévő Jégbüfébe kötöttek ki, Jack elérzékenyülve benyomott egy mákos pitét, mert, olyan Amerikában nincs. A mákot is patikamérleglen mérik, merő paranoiából. „Ez borzasztóan veszélyes, hasonlít is rá, de ez pusztítóbb tud lenni, mint a puskapor,” gondolják, e hozzáértőnek vélt magyarázat már bőven elég. Ahogy a hatalmas mediterrán tálat falták, Jack bele-bele is szédült a gondolatba, hogy mily furcsa, hogy ez a Duna parti étterem, ez a kis Hellasz imitáció, sajátos módon a családi protokolljai, drámái, búcsúi, színtere lett. Jack nézte a nő, mélykék erekkel teleszótt kezeit, piszkosszürke kontyát, s azt gondolta, hogy igen, viszonzásul azért a sugárzó, hosszan a szemébe szűrődő mosolyáért akár szeretni is tudná. Csak ne árnyékolna be mindent a balhé a családdal. Közben elautóztak Érdligetre, s a régi cukrászdában ez az érzés, kezdett eltompulni, amikor a nő megjegyezte „kár volt mindenből két süteményt venni, egy is bőven elég lett volna.” S aztán szép sorban benyalta őket. Jackben ismét némi kétség keletkezett új kapcsolatát illetően, s egy kissé szomorkás érzés keletkezett, amitől, majd minden találkozáskor kicsit Összerázkódott. Ezután hazavittem ezt a Jégnézőt, oda a budai hegyek tövébe, s nekiindultam a hazafelé útnak, s a komor szürkeségbe vesző M7-esen eszembe jutott micsoda egy dili dolog volt ez a proli-pornó történet vele. Van bennem is valami kiéletlen fantázia, de a világot járt skálámon, én mégis máshol vagyok. Merészebb, de mégis kifinomultabb? Ülünk a hárosi KIS DUNÁNÁL, ránéz repedezett munkásujjamra, s aszongya, kennem kéne. S ebből az lett, hogy a puncijában kéne tartanom, ott elmúlna róla az ótvar...Fel kéne izgulnom ettől? Nem az történt, viszolygok. Ez a nő tényleg annak az előkelő intézménynek a kiemelt munkatársa, vagy ő a felmosó vödörrel dörömbölő takarítónő? Az öltözködése elég határeset, az biztos. Ennyire beléivódott a proli nyomor, hogy most, mikor már megengedhetné magának is, így spórol? Mindegy, ez most nem alkalmas a döntésre. Iszonyú fárasztó napom volt, már előtte se aludtunk sokat, úgyhogy ötpercenként majdnem elaludtam, de hazaértem. Még írtam neki egy smst -, persze megvagyok, s persze megvagyunk! Pöcsöltem két napig, hogy mi a fenét is csináljak. Írtam, nem megyek sehova, maradok lent Kötcsén, s majd ott keresek munkát. ettől függetlenül, ha sikerül eladnia azt a földszintes házmasterlakást, vehet rajta egy rendesebbet, ha kell, felújítom, s ott is találkozhatnánk. Mondta oké, utána néz. Aztán meg ezt az smst küldte: „nemrég valami történt velem, a legcsodálatosabb dolog, egy álom, amely valóra vált azon a napon, amikor megszólítottál, és megismertelek. Na, ne, - gondolta Jack, a francba is, kell ez nekem? Biztos vagyok én ebben? Márpedig úgy tűnik, ez a nő jutott neki, s ez a nő teljes odaadással szereti, s hogy ezt az oly nyilvánvaló tényt jobban kéne értékelni. Megborzongott. Fáradt is volt, de amúgy is itt minden tűz kialudt. Már nem akarta fölhívni, de furcsa meghatottságból küldött neki pár képet arról a dunai holtágról, kamaszkora kalandparkjáról, a következő sms-el:

” Lehet, hogy a hátralevő életemnek részese leszel”

Van ilyen mondat? - kérdezte képmásától Jack, miközben a bejárat melletti tükörbe nézett. Fogadkozunk, mikor valami elszállni készül, az ember ilyen kis komfortkába menekül, ciki, nagyon ciki. Elveszek itt ebben a magányban, mindenki elhagyott Kötcsén. Egyre jobban rám szakad mi történt velem. Nem lehet, hogy itt magamban roskadozok, muszáj valakivel beszélnem! S persze először a süllyedő hajót éppen utoljára elhagyni készülő lányomnak, a már felnőtt kisebbiknek mondom, aki még itt lakik, valamiért hazajön Pestről, az anyjától, akivel elment. Engedve a meggyőzésének vele együtt elköltözött.

- Hol van a családom? Hol van mindenki, mi történt? Miért csináltam én ezt az egészet? A lánya persze zavartan áll a kérdés előtt, mit mondjon? Váratlanul szembenézni ezzel, ezt is bevenni a többi bizonytalanságba, amit az anyja örült szabadulás vágya előidézet, hogy itt kellett hagynia a családi otthonát, megszokott környezetét, s egy pesti albérletben együtt élni, egymás hegyén, hátán, bezúfolva kutyával, macskával, bátytal, báty barátnővel, s igen, ezzel a most igazát bizonygató, hiperaktív anyával, miközben ő maga is tele van meg nem oldott problémákkal. S először felmerült ennek a vetítésnek következménye. Sandra föl le szaladgált a hosszú üveges folyosónkon, s miközben a holmiját kapkodta össze, Jack próbálta követni, s hol erre, hol arra tért ki előle, aztán meg tévován toporgott, ahogy a gyermek belekezdett egy nagy monológba. Aminek a lényege az volt, hogy csak ne nyekeregjek, neki is megvan a maga baja...

-/-

Jack képtelen volt tovább a házban maradni. Fogta hát a videokamerát, s Lord Byronnal, az angol szetterrel, s a drótszőrű cigánykutyájukkal, a Bingóval bolyongott a szomszédos „Trakl” -i gyümölcsösökben, s a közeli dombok tölgy és fenyőligeteiben. Közben Devendra Barnhardt zenéjét hallgatta és filmezett. A kutyák rohantak, őzeket, rókákat, nyulakat, madarakat hajkurászva, vaddisznók csörtettek a bozótban, s

sehol egy árva lélek. Ebből aztán egy furcsa, pszichedelikus film lett, s mikor visszanézte teljes súlyával rászakadt a magány. Sehol az emberi jelenlét.

S természetesen a barátját hiányoló énekes őt a Jillre emlékeztette.

Jack kétségbeesetten próbált valami megoldást találni, hogyan tovább. Már jó ideje tudta, hogy a legjobb esélye munkát találni Pesten lehet, ezért a már gondosan megírt szakmai önéletrajzával ismét fölautózott Elenához Pestre, hogy majd ott körütekint a munkaerő piacon. De már a városhoz közeledve eszébe jutott, hogy bizony itt még van valakije, akit minden másnál előbb meg kellene nézni. Szinte akaratlanul arra vette az útját, s fel sem merült benne, hogy majd fiához hasonlóan legidősebb leánygyermekével is, hosszú évekre, netán örökre egymás haragosaivá válnak. Az olasz nagycsalád álma megint itt szakadozott az orra előtt, s ő egyelőre mit sem sejtve sodródott ebben a zavaros árban. „Az én első szülöttem, az én olykor megtalált, de végül is kalmár családba veszejtett kicsi Réka lányom, - gondolta Jack. S ghogy most a zsúfolt pesti utcákon a lakása felé közeledett, egy régi kép kezdett beúszni, több évtizedes, mikor egy a Hurrikán Andrew által szétbombázott floridai ház gardrób szekrényben megszólalt az akkor még csodaszámba menő mobiltelefonja, s ki volt a vonal végén? - hát ez az ő, nagy lánya, messze a tengerentúli őshazából! Örömeiben majd ki ugrott a bőréből, akkor. S többé már nem is tudott a munkára gondolni, először vele kellett beszélnie. Aztán a régi egymásra találás szép képeit egyre jobban kezdte befedni ez a proli kalmárcsalád okozta rettenet, - a francba is! - verte a kormánykereket, - megvették a lányom, egy életre összezavarták szegény fejét. Ó, pedig milyen büszke szokott lenni saját előrelátására, s lenézni mások érthetetlen kupleráját, s most itt van. Egyre kerekébb kép vonalhálózata bontakozott ki szemei előtt, nagyobb családjának pókhálója, amelyben mindnyájan ott kapálódznak. Jack képzeletben ide-oda ugrált a két kontinens között, mintha tetszőlegesen egy családi albumban lapozgatna.

Találkozás a vejével

Egy ostoba autós üldözést látott igen, a nagy vörös, hajnali napkorong kúszott tündökölve a téli égre. Ott, mikor még a Nagykovácsi munkahelyére menet, a veje felismerte az M7-esen. Aztán meg az a másik, törtarany délután, egy obeliszk elnyúlt árnyával, a washingtoni Lincoln szoborral szemközt a tapon. A Vietnami Emlékmű, a sétány a Capitolium körül, ahol megértésért esdekelve, a múltért felmentést keresve, kis híján földhöz vágta a profi Minoltáját, aztán az engesztelődés valami puccos étteremben, őzikéken való kisgyerekes ujjongása, az Appalache hegységben meg az a furcsaság, hogy micsoda egy nagylány, hm, nő, akivel ő itt utazik, menstruációs fájdalmai közepette, valahol Hwy. 95-ön, Feyetvillenél, fhú, az a véget nem érő tropikus eső, ott mindig úgy esik, s Jack fáradhatatlanul fröccsentette, gázolta szét Audi turbójával az özönvizet az útról s az a fekete rendőrnő meg pofátlanul vagy ötven kilométeren át a seggére tapadva követte, s aki egyszer csak bekapcsolta a kékfényt. Most is látja a nő hideg arkifejezését, ahogy ennek a furcsa akcentussal, a lánya hasi fájdalmairól hablatyoló fehér férfinak, a közlekedési szabályok sorozatos megsértésére tett kifogásait hallgatta. Sőt, egy világvégi kisváros bíróságára kellett később elautóznia, ahol egy fekete bírótól tudta meg az ítéletet; szabálytalan sávváltoztatások, gyorsajtás, sok-sok száz dollárra enyhített büntetés. A három gyermeke, először életében együtt keresgéli a húsvéti tojást kertjük fűvén, s a zavarodott feleség féltékeny szemforgatása; - mit akar itt ez a lány, ez a kis kurva, felkavarja az életüket, most ez a barom erre költi a kis megtakarított pénzük, na, nem, ezt nem lehet kibírni. S aztán igen, évekkel később, nem sokkal az egyik „végleges” Amerikából való hazaköltözése után, ja, igen, a már említett reggelen, megy a kihalt, békés, itthoni autópályán, mikor egy kis személykocsi megelőzi, hirtelen lelassít, ő előzi meg, így megy ez jó párszor, már a gutaütés kerülgeti, mit szórakozik itt ez a nyikhaj, mire a fiatalember kidug egy papírt az ablakon, az ő nevével. S hát Jacknek volt alkalmja megismerni vejét.

- „Vegyél már el, bazmeg,” ezt mondta a lánya neki, az meg hirtelen zavarában megtette. Justin magas volt és jóképű, a rámenős és szívós falusi szülők gondosan kitenyésztett gyermeke, a legjobb iskolák, szigorúan karrier orientált táplálék, s *énekel, énekel, égre tárt szárnyaival most, hogy már nyáridő, szárnyait az égre tárja*, - egy nyugati elitcéghez, a városba röppen. S ahh, előtte annak az igénytelen kis tornatanárocskának nem sok esélye volt szegénynek az én nagystílű lánykám mellett, s tényleg! megfogadta a tanácsom, s ott hagyta azt a jóságos, szegény ördögöt, s az én tudtom nélkül, lerohanta ezt, ezt a svájfolt dandyt, - hisz olyan, mint én, rámenős, mint én, - gondolta Jack. Csakhogy én nem csak anyagi, hanem szellemi igényességre is gondoltam! S persze itt se tudtam jelen lenni, minden bizonnyal ez is az oka, hogy ez a dolog se akart összeállni. A magabiztos, technokrata szemléletű szépfiú, aki a képzelt lehetőségektől gyorsan karrierista maffiózóvá vedlett, mert nem volt elég a vezetői fizetés, az osztalék, a jutalékok, s a pótlékok, s

majd a nyomozásokból derült ki, mekkorákat sikkasztott. Persze előtte még gyorsan rá is feszült, hogy üzleteljenek a lánya lakásával, adják el, vegyenek egy telket, a kisvárosból költözzenek a főváros közelébe, s Jack építsen rá egy házat. Az az idő tájt hazakeveredett Jack áhítattal bámulta a cégtől kapott szuper laptopját,

- Te mire használod ezt?
- Háát, feladatokat oldok meg vele.
- Szóval csocsózni? Az ifjú ember megakadt, mint akit valamin rajtakaptak.
- Egyébként mi van a házépítéssel? – kérdezett vissza Jack.
- Rajta vagyok fater, épp fontos tranzakciókat intézek, s persze hogy szólok.

Csak mert örömmel megcsinálom, mondta naiv lelkesedéssel Jack. Mindig reménykedtem, a család kihasználja, amihez értek, végre, tette magában hozzá. Közben más nem történt, mint megszületett a gyermek, s mindenki elmerült az ígéretes jövő tervezgetésében. Egyedül Justin viselkedésén látszott némi furcsaság, mintha valami fontosra készülne. Céges ügyek, persze. S jöttek az üzleti utakon való eltűnések, távol keleti kurvázások, megfejthetetlen homokozások Tahitin, honkongi sikítások, thaiföldi prosti pacsuliktól soha ki nem szellőztethető duhajkodások, a cég számlájára. S egyszer csak kopogtak. A külföldi telephelyű cég magánnyomozója állt az ajtóban, két gorilla társaságában. És az Interpol megbízásából is két komor alak, azok be se jöttek, csak kettő a hazai kormányváltásokban sodródó zsarumaradvány fedezte kint őket a lépcsőházban, de volt ott kínosan udvarias civilek által tartott, gondosan előkészített kihallgatás is és jegyzőkönyvek, zsaroló levelek volt kollegáktól, fenyegető telefonhívások hitelezőktől, függöny mögül leselkedés, éjszakai virrasztások, és hajnali kurvaannyázás, majd nekik is, mint most Jacknek, a rohadt válás. S most az ő, tanár néni kislánya itt az ő kis manócska unokájával, megtúrt kiskacsaként, féltestvérei pesti lakásában, s édesanyjának mostoha terrorjából csipeget.

Látogatás a Rékánál, nagyobbik lányának is segíteni akar

Gyönyörű – gondolta Jack, mikor kinyílt az ajtó, ott állt kezében mobiltelefonnal, apai nagyanyjára emlékeztető zöld szemekkel, akire, mindjárt az első látogatásakor a Ráérző ezt mondta Jacknek: „ide ne hozd többé a rohadt anyádat” Jack soha többé nem is vitte, se oda, se máshoz, s el is tűnt, mint aki egyedül Jack fájó elméjében létezett. - A rohadt életbe, hú, jól nézel ki, rebegte halkan Jack, s kinyújtotta karjait, hogy nem úgy, mint huszonvalahány éve a charlestoni reptéren, most majd a közjük szorult, baszott fényképezőgép nélkül megölelje. Karjai azonban lelohadtak, mikor a lány megszólalt.

Anyu van a telefonban, s azt mondja, ha beengedlek, ha egyáltalán szóba állok veled, kirúgnak innen.

Nem baj kislányom, akkor jössz vidékre hozzánk.

Igen? lehet nem is rossz ötlet.

Azért beengedsz?

A még mindig karcsú, csinos fiatalasszony félrelépett, s arcán kaján fintorral jelezte, hát persze, s intett, kerüljön beljebb.

A Manócskára várnod kell, elbújt. Jack óvatosan lépett a műtyürkéssel telezsúfolt, lányos lakásba, s valóban, tekintete kis fiú unokáját hiába kereste

Én is ilyen szégyenlős voltam, hhu, huppant le Jack. Teljesen normális. Ez egy szégyenlős gén. De tudod, kinőjük.

Közben lassan egy, majd két láb jelent meg az ágy alól, majd két nagy őzike szem, aztán egy csöppet sem zavarba levő kisfiú arc, aki az ablakon kinézve megszólalt: - anyu, megcsináljuk a cd író? Jack tudta, a kérdés neki szól, lánya már jelezte, valamit kéne ebben segíteni. Aztán jött a kissé zavaros történet az iskoláról, ahol tanít, s ahol senki sem normális, a kormányváltásokban politikailag diszorientálódott tanári kar önmagát marcangolja, vagy mindenki mindenki ellen van s természetesen elsősorban ő a közellenség, mert ő fiatal, mert ő csinos, mert ő éneket tanít, s senki se érti, hogy a manapság mire jó. Viszont ő meg nem hagyja magát, még ezzel a családi balhéval sem. S még szerencse hogy ott volt a híresen rendes nevelőapja, a rovarölés-bizniszben megtollasodott „Terminátor” mert a gonosz mostoha saját anyja, meg a szadista féltestvérei végeérhetetlen gányozása miatt hajszálon múlt az élete, de most már valahogy megoldják, s igen, Jack titokban mindig abban reménykedett, az ő kislányáé nem valami rút kiskacsás élet, ahol mindennapos proli figyelmeztetések és sunyi zsarolások és a mindent és mindenkit mindig cikiző nagy magyar alanyiség és anyagiasság mélyen megindokolt életét élik, ennek a kisvárosnak a csirkeketrecében. S persze azért titokban elképzelte, hogy legalább annyira képesek egymáshoz alkalmazkodni, hogy az élet ne egy folyamatos rémtörténet legyen. Jack szorult szívvel s kicsit gyanakodva hallgatta, s próbálta elképzelni, a

hajtani kulágyereket, lánya langaléta nevelőapját, s az utcán mindig előtte loholó, materialista agyagkockává súlyosbodott nőt, a Ráérzőt, aki valamiféle női Henry Moore szeretett volna lenni, naná! ő meg Joyce, persze! - de ez a húszéves koruk előtt éppen csak kiszökkent, rövidke álom gyorsan lecsörgedezett és eltűnt két magyar kisváros proli utcáin, hajdanában.

-/-

Te zsidó vagy? – kérdezte szeretkezés közben a Ráérző.

Jack meglepődve nézte a Tihany fölött a bíbor-tolulásos naplementét. Kicsit megtántorodott amint a lány megszorította lábát a dereka körül, pedig a tó köröskörül tükörsima volt.

Miért kérded?

Mert ha az lennél, akkor talán jutnánk valamire.

Sajnos nem, válaszolt a fiú.

Kár, - válaszolta a lány, s kacarászva hátradőlt, s a vizet csapkodta. Ez a kép úszott be Jacknek, amint a „Pobeda”, vagy „Varsó” pöfögött a szennyvízzel öblögetett pécsi utcán, Jack ott találta feleségét állni mellette, karján a kisbabával.

Ezzel mi legyen, biccentett Jack felé az inas öregember.

Na de mi a rosseb történik itt? - kérdezte a reggeli vásárlásból éppen visszatért Jack.

Jön, ha akar, mondta a fiatalasszony.

Te tudod lányom, beférni befér. Van még valami? Mert akkor menjünk innen!

Jack bénultan ült az apósa által eregetett füstfelhőben, s a dunántúli dombok között kanyargó havas utat bámulta. Képtelen volt fölfogni mi történik, de kíváncsi volt mi lesz ebből. A fehérvári tanácsi lakásban, ahova a köhécselő pátriárka hazataxizta őket, a Pesten nemrég még hindu Déva lánynak öltözött, képzőgími növendékből, az ő ifjú feleségéből, pillanatokon belül stüszí kalapja alá rejtőző, bulldogarcú kirakatrendező lett, aki morog s ugat mindenre, s különösen, ami Jackkel kapcsolatos. Az egyébként ugyancsak nehézsorsú fiatalember nagyon is jól ismerte a Csóri élet rejtelseit, de a pokol eme hét bugyára nem volt felkészülve. Minden hétköznapi konvenciót tagadó anyjával, ő valahogy egy másfajta univerzumhoz volt hozzászokva. De itt, egy pillanatilag nem volt kérdés, hogy valamiféle „rendes emberre” kellett válni! Úgyhogy hatalmas vállalati adóság fejében néhány hónapos tanfolyam után, hivatásos teherautósofőr lett. Az egész Volán vállalatnál híre ment Jack milyen fasza gyerek, hogy néhány óra alatt átment minden vizsgán, de az se segített. Az egyik rettenet az agyonbuherált gázbojler elszúrásával esett, a másik, hogy anyját nem kellett volna meghívnia. Lényeg az, hogy alig fél év múlva Jack külön albérletbe, a Ráérző pedig a jövődöbeli Terminátor oldalán találta megát. Aztán mikor egy szép napon ittas vezetésért elvették Jack jogosítványát, az ő útja jó időre, ettől az örökké viszolygott kisvárostól messze, másfele kanyarodott. Ez után aztán talán nem meglepő, hogy Jack első felesége, elsőszülött gyermekének anyja, kidobálta Jack aggódó leveleit, s évtizedekig hiába reménykedett megszabadulni a családból kilógó elsőszülöttjétől. S hát mindannyiuk pechjére, Jack nem gazdagodott meg. Az sem segített, hogy a férfi később a fehérvári bíróságon hivatalos fapofával elismerte, miszerint ő egy alkoholista disznó, rájuk hagyta a közösen igényelt tanácsi lakást, s fizette a gyerektartást. Az is csak olaj volt a tűzre. Mikor rövid ideig Jack felnőttként meghívta magához Amerikában, s az apa és lánya végre felnőttként egymásra talált. – Tuttam, tuttam! Én is tartozom valahova, létezik olyan, mint én, s végre nekem is van apukám! - sikította a húszéves lány, s Jack nyakába ugrott. – Apa! - s dőlt belőle a panasz az anyja és a féltestvérei miatt elszenvedett megkülönböztetés miatt. Ó, de hát ez régen volt, s főleg a távolság, s mindenféle más bonyodalom miatt a kapcsolat kihűlt, bár Jack még mindig reménykedett. Mindig reménykedett. Most, hogy segített fölvenni valami cédt, lánya meg figyelt, mintha valami szaki lenne, akit rég túlfizetett, aki átvágta, s tartozik. Neki meg rohanni kéne, de most valamit ez a csávó kell, hogy törlesszen. A lakásban rossz volt a levegő, Jack ing újból illesztgette a szekrény darabjait, aztán meg valami kis, öntöttvas padot szerelt össze. Szemlátomást könnyed egyetértésben unokájával, de folyt róla a víz. Közben a Jégnéző telefonált, s Jacknek hazudnia kellett, hol van.

Kislányom, monddad mit szerettek, kérdezte búcsúzáskor Jack,
Tudod, nincs sok lóvém, fölösleges dolgot nem akarok hozni.
Vehetnél nekünk egy egész éves állatkerti bérletet
Az mennyi?
Hetvenötezer forint.

Ajjaj, hát tudod, annyi pénzem nincs, talán majd később, most jöttem a kertek alatt Amerikából, áll a balhé nálunk, az asszony szétbarmolta az életem, de lehet találtam végre egy nőt, akit szeretni tudnék, úgy tűnik, ő is engem, munkát kell találnom, fogalmam sincs mi újság itthon, nem ismerem a járást, de megoldjuk, nem felejtettelek el.

Jack szokása szerint teljesen gyanútlanul mondta ezeket a szavakat, elfelejtkezve, hogy ő az egyetlen a családban, aki önzetlenül képes erre. Az első házasságából született, immár középkorú lánya az anyja „vérvonalát” követve éppoly kicsinyes, önző és anyagias, mint a második feleségtől való alma, ebből a szempontból a két nő semmiben sem különbözik. Sőt, a gyerekek sem. Jack egy pásztor volt, s mint olyan, mindenáron egybe akarta terelni a nyáját. Aki egyszer az útjába került, az hiába is kapálódzott ellene, onnantól hozzá tartozott. Jack két háztömböt is megkerült, mire eszébe jutott hol is hagyta az autóját, majd elhúzott a régi Műszaki Könyvkiadó kapualja előtt, ahonnan kirúgták, mert a klisé raktárban elbújva, első komolyabb verseit bütykörszte. Akkor csábította aztán el a Ráérzó, s ebből született az a tettyei emlék, mikor őt, húszéves ifjút először vetette szét a létélmény, hogy megszületett az az incuri-pincuri lánka, akitől most asszonysággént elbúcsúzott.

Út az Elenához,

Ráfordulva az oroszlanos hídra orrát megcsapta a sötét gyémántként, délre hömpölygő folyó szaga, s abban volt hajóút, országút, vonatfütt, messzire vivő minden, s ami furcsát turmixolt, azt Jack a kormányon dobolva dúdolgatta:

„A vasúti híd
A vasúti híd
Bús dal a szelekben
Ha vonat megy
Rajta át
Messzire húzna a kedvem”

Aztán az alagút kis tere után néhány utca, s máris Elena házánál volt, az ő terülj-terülj asztalkájánál, ami elől soha nem lehetett kitérni. De most nem kívánta az ételt, s néhány falat után elnézést kért, s a szobájába távozott. S hát eszébe jutott, mi is történt a legutóbbi visszatérése előtt.

SZÉGYEN VAN, KÖLCSÖN NINCS

Kis laptopján újra olvasta azt a 99-es, visszamenés előtti lányáról írt bejegyzést, kíváncsi volt vajon szívében mi is változott. Ezt találta:

Szombat van. Enyhe, borús idő. Tegnap délelőtt a Rékán, este az öreg Samnek írott levélen kotlottam. Az első alaposan kiborított, nem is tudtam rendesen fogalmazni, innen-onnan dobáltam össze. Azt gondoltam majd egy másik alkalommal írom meg, de az lehet nem mostanában lesz. Csupán azért csináltam, hogy azért legyenek meg benne legalább a tények, mert most még emlékszem rájuk.

Lehet, soha nem kerül rá sor.

Hét év telt el azóta, s sajnos megint előkerült ez a történet:

„A barátaim nem adnak, pénzt, mert „nincs” a vejemnek nem az a személy vagyok, ahova befektetni szokott, a lányom jövedelme fél bevásárlásra elég, s különben is szégyelli, hogy ilyen csóró apja van. Szerdára jutottam el odáig, hogy az időközben betoppanó Ivánnékkal is megbeszélve a dolgot, kezdett valami kialakulni bennem, de még mindig bizonytalan voltam. Abban hogyan fogjak hozzá. Csütörtök reggel még mindig nem tudtam. Abban teljesen egyetértettünk A Jillel, hogy reális lehetőség van rá, fognak adni pénzt. Igyekeztünk bizonyos garanciaadáson is gondolkodni, s azt gondoltuk rövid határidőre kérjük a kölcsönt, többet adunk vissza, s ha kell valamilyen tárggyal biztosítékot adunk, ha kell. Itt van a fényképezőgépem, egy adapter, a komputerem stb. Délelőtt tizenegy óra lehetett, úgy éreztem itt az idő. Felhívtam a lányomat. Manikűrösnél ült éppen, s azt mondta este hívjam vissza. Ezután felhívtam a Justint. Meglepett, hogy meglepődött. Azt mondta ugyan van pénzük, de én nem az a terület vagyok, ahova ő be szokott fektetni. Mondta ez egy kölcsön, rövid idő alatt visszafizetem, néhány napon belül száz dollárt tudok naponta keresni. Azt mondta ez akkor is egy nehéz ügy, de attól teszi függővé, hogy a Réka mit mond. Egyébként pedig felhívja az Amerikában élő haverját, hátha tud segíteni. Épp ma beszélt vele, kár, hogy nem előbb hívtam, mert akkor megemlítette volna, de majd holnap újra felhívja. Este nyolcfelé felhívtam a lányomat. Kiegészítést szerettem volna tenni. Hogy adunk néhány dolgot, a fényképezőgépet, amit ő is ismer és tudja sokat ér, biztosítéknak.

Még el sem tudtam mondani, amit akartam, már igyekezett közbeszólni. S a lehető legdrasztikusabb szavakkal, hisztérikus hangon közölte mennyire szemét vagyok, hogy ilyesmire vetemedtem. Ő mindig tudta ilyen vagyok, soha nem törődtem vele, s most még ráadásul ki is akarom használni. Tudhatnám milyen szar helyzetben van ő a férjével, mert nem keres semmit, tizenötezer forintot, ami a Justin szerint egy fél bevásárlásra elég csupán. Ezt a Justin mondta előtte a telefonba. De minden él nélkül. Próbáltam elmondani, olyan nyugodtam, ahogy ez tőlem tellett, hogy itt semmi olyasmiről nincs szó, amire ő gondolom, elvesztettem az állásom, s egy repülőjegyre való pénzre van szükségem, hogy vissza tudjak menni Amerikába. Néhány hét alatt visszaadom. De ez az egész nem érdekelte. Továbbra is visítózott, felemlegette a gyerekkorát, azt a szörnyűt, s azt ismételtette mennyire szégyelli, hogy az apja vagyok, mennyire szégyelli magát. Itt ennél a pontnál, jobb nem jutván eszembe, csak annyit mondtam: szégyeld is magad kislányom, s leraktam a kagylót. Ezután próbáltam felhívni a Justint a mobil telefonján, de csak egy postafiókot sikerült elérnem. A következő üzenetet hagytam: „nincs szükségem a pénzre, azt gondolom, itt egy nagy félreértésről van szó, szeretnék erről egy néhány szót veled beszélni, légy szíves, ha tudsz, hívjál vissza. Próbáltam őket otthon is elérni, de nem vették fel a telefont. Azóta nem hívtak. Kimondottan utálok ezt a témát, s csak azért beszélek erről újra, hogy érzékeltessem a helyzetet, amelyben voltam, s amelyben azon gondolkodtam hogyan tudnék valamit tenni a kapcsolatunkért. Ez egy megoldatlan és feldolgozatlan kapcsolat, ahol se idő se energia se más nem volt arra, hogy jobb összhangot teremtsünk közösen. Mindenkinek megvan a saját problémája. S ellentétben a közeli családommal, akik ismernek és értenek, ők nem. Más világban élnek, s a rövid próbálkozásaim nem hoztak kielégítő eredményeket. Még annyit sem sikerült elérnem, hogy ne szeressék, de legalább elfogadják a létjogosultságát annak, aki vagyok, s amit csinálok. Ez jól megfigyelhető az Ivánnéknál, akik a kezdeti idegenkedés után, megértik. Ehhez azonban jóindulat is kell. Az pedig nem jön csak úgy magától. Ahhoz komoly tudás, tapasztalat, s feltételezem egyfajta szerencse és intelligencia is kell, amikor egy bizonyos elrendezettség, s valamiféle kényszerítő erő hatására az ember belátja, jobb, ha megértő a másik emberrel kapcsolatban.

Sajnálom a lányomat.

Megvették. A szónak valamilyen értelmében. Kiszolgáltatott helyzetbe került, amikor rosszul felfogott alkalmazkodási kényszerszertől hajtva, s nem utolsó sorban rettegésből, olyan kompromisszumokra kényszerül, ami nem egy szabad ember sajátja. Hagyományos képemnek megfelelően, én egy egyenlőségben alapuló szerepet szerettem volna számára, ahol kiteljesítheti énjét, megismerheti önmagát, s nem egy olyat, ahol egy ember kimondott, rejtett vagy feltételezhető terrorjától függ. Ráadásul ez egy üres ember. Sikerre viszi mérhetetlen nagyképűségét, hiúságát, üres és semmitmondó kalandvágyból, hogy az anyjának, a

feleségének, s talán a barátainak bebizonyítsa ő igenis egy nagyfiú. Pedig csak egy karrierista gyerek, komoly és értékelhető értékek nélkül. Ennél jobban szeretném, ha egy nem túl ügyetlen és becsületes, családját, a könyveket és művészetet, a zenét, és az egyéb szellemi értékeket kedvelő és magáénak valló, abban hívó, s életét a köré rendező ember felesége lenne. Aki nem azt mondja: nincs szükségem semmire, én nagyon ügyes vagyok, ügyesebb, mint te, s így majd én megcsinálom. S kifizetek mindent, amire szükségem van. Hanem egy olyat, aki felfogja, benső intelligenciája folytán, hogy szegények vagyunk, s egyetlen szempont sincs a világon, ami nem azt mondaná számunkra, fogjunk össze és próbáljuk meg szeretni egymást. Számomra az önteltségnek az a foka éppúgy egy csapda, mint a széplányé, vagy az izompacsirtáé. Inkább átok, mint áldás. De tudom, látom érzékelem milyen hatalmas ez a világ. Ma már látom, mennyire bele van keveredve ezekbe a kishitű, hazug dolgokba. Tudom én azt, a pénz fontos, ezért akarok elmenni Amerikába, hogy hozzak néhány zsákkal. De ez az én szabad választásom, és soha nem tudok elképzelni olyan szituációt, amelyben a pénz miatt, elküldeném valamelyik gyerekemet a francba. Sőt inkább azon gondolkodnék, hogy tudnék rajta segíteni. Felületes hülyeségből ellökte az apját. Egy olcsó, külsőségeken alapuló világot választott, amit egy felületes ember vett neki. Mobiltelefonnal, aranygyűrűvel, piros luxuskocsival. S megbánta, hogy gyereke van, mert akadályozza a karrierjében. Mert a gyerek sír, játszani akar. Az én lányom, a legnagyobbik, egy aranykalitka fogja. Ennél még az is jobb lenne, ha prostituált lenne, de szabad. Vagy szegény, de nem börtönlakó. Így utólag nem tudom mit reméltem. Az a kis szar világ mit tud neki adni. Őszintén és nagyon sajnálom. Félek ez is bekerül életem nagy fekete foltjai közé. Soha nem lesz sem időm, se energiám kirángatni belőle. S ő maga sem fog rájönni, mert az a kisvárosi lét olyan, mint egy eleven állat, amely nem hagy megmozdulni, s a nap minden percében azt sugallja, maradj vesztég. Ne gondolkodj, törődj bele a korlátokba. Az az ember soha semmi mást nem fog tudni neki adni, mint pénzt. Soha nem fogja megismerni önmagát és a világot. S fuldokolni fog, mint azt szemmel jól láthatóan, most is teszi. Ráadásul azt gondolom, hogy ez az anyja rettenetes és közvetlen terrorja. Amihez hozzászokott, s azt hiszi ezen kívül nincs is más normális lehetőség. Szomorú és tehetetlen vagyok, semmit sem tudok tenni. El kell mennem, magára kell hagynom. Képtelen vagyok megküzdeni a gonosz erőivel. Mert az indirekt gonoszság is az, amely közömbösségen és érdeken alapszik. Soha nem tagadtam az önzés bizonyos mértékének a jogosságát. Erre szükség van. S az is csak egy látszat, hogy én most megyek a saját érdekem után, s őt magára hagyom. De képtelen vagyok elfogadni, hogy neki nincs ez ügyben felelőssége. S ő visszautasítja az én szeretetemet. Én megadom neki ezt a jogot és lehetőséget. S ha egyszer megérti a dolgokat, amiben nem nagyon bízok, hozzám visszatérhet, én meg fogok bocsátani. Remélem nem lesz nagyobb baja, s az unokám a kis Csabi szerencsésen átvészeli azt, ami rá vár. Neki mindig helye van nálunk. Mint mindenkinek. Mindenkinek, aki ezt válassza. A lényeg az, hogy se a sógorék, se a lányomé, se az Ivánék – senki nem adott kölcsön, csak a nem olyan nagyon régen szomszédba költözött nyugatnémet szomszéd. A Matilda egy nejlon szatyorba hozta a tíz darab százmárkást, amiből a repülőjegy vásárlás után az a bizonyos harmincdollárnyi maradt.”

-/-

Ahogy a lassan feledésbe hullt szöveget olvasta, arra ocsúdott, hogy semmi sem változott. Így aztán a lányával történeteket inkább reggelre hagyta. Fél tízkor a parányi kis vendégszobában már azon töprengett, hogy mégiscsak vissza kéne menni Amerikába. Valami azt súgta, hogy ez most itt nem fog menni, egy halálra ítélt feleséggel most mindent előről kezdeni éppoly képtelenség, mint annak idején miatta lemondani a szexről. Egyik sorscsapás a másik után.

Mindennek Jill megbetegedése lett volna az oka?

ELALVÁS S AZ ÁLOM – EGY VISSZAEMLEKEZÉS 1999-2006 MÁRC. 23.

„Menni, Maradni Jobb?

Maradj, Ha Tudsz Te Túrni, Menj, Ha Kell”

2006.márc. 22.esté. egy visszaemlékezés kezdete

-/-

De mielőtt végleg kimondanánk bármilyen ítéletet, álljon meg a hegyi menet. Hogy is volt ez? A Jill a hibás? Egy ilyen betegség esetén hol húzódik az egyén felelőssége, illetve az egyáltalán egy jogos felvetés? A megoldás az nem inkább valami felelősség megosztás? Mindenesetre mi, most, ha lehet, nem engedünk a rossz beidegzéseknek és téveszméknek! Hiszen alig több mint egy év telt el, mióta Jack hazaköltözött. Az utolsó, közös erőfeszítés, hogy kihozzanak még valamit Amerikából, csak részlegesen sikerült. Könnyű lett volna arra fogni, de mindkettőjük más okokat is talált, s főleg Jackben merült föl az igény, hogy miután egzisztenciálisan messze túlteljesítették a tervet, elsődlegessé vált, hogy több mint harminc éves házasságuk széthullására valami épelméjű magyarázatot kapjon. Mint az egyszeri Termelő a Környezetvédővel, valójában nem szívesen foglalkozott ezzel, de lassacskán kiderült, hogy ez fontosabb mindennél. Azt valakinek kell értenie, mit, miért csinált, mert csak úgy tud elszámolni a múltjával. Jack véleménye szerint a szenvedés valódi oka nem a vágyakozás, mint azt sokan vallják, hanem az önnön téveszméinkből eszkábált, hulladék kontinens, amelyen mi magunk sodródunk hajótöröttként a nyílt óceánon. S muszáj lesz itt félre tenni minden udvariasságot, s mindenkinek könyörtelenül szembe nézni az összes tényezővel s megérteni, hol keletkezett a történetben ez a halálos nagy csavar? Most, hogy egész élete így mérlegre került, újra végig álmodja azokat az éveket, azt sejtve, hogy ott, abban a félig megemésztett mondatban, s az abból következő évek történetében rejtőzik, amit keres. Nem a „faulkneri megmondásban, hanem a Márquez-i mesében”. Ha mégsem, akkor is talán érdemes újra mesélni-élni a történetet, s mintegy a képzelt olvasót hívni ítélőbírónak, lehetőleg minden fontos részletet elé tárni, s a végén felmentő ítéletet remélni. Jack még a honi rendszerváltozás zavaros hírfoszlányait böngészte, ami ketrecükből kiszabadult baromfi had rikácsolásává foszlott. szemlátomást a megoldás nem itthon van; mindegy, hogy a „kintit”, vagy a „bentit” vesszük alapul. Még mindig, félig éber szemhéja képernyőjén ott futott, a jól ismert amerikai bölcsesség. „I HAVE TO DO, WHAT I HAVE TO DO. „Azt kell csinálnom, amit egy normális férfi csinálna az én helyemben. S különben is, túl sok itt az éhes száj”. A többit már tényleg félálomban, mint utolsó szalmaszálat szorította ujjai között, válaszáért kotorászva. Azok az első évek..., bizakodás...remény...ó, „Krishna Krishna, tudtad te, az élet nagy tudója, mibe nyúlsz bele”. Még most is maga előtt látta az emberi lélek világítótornyát, a kis Buddha szobrot a doki asztalán, öröklétbe tűnő mosolyával...S aztán már az álom visszhangzó terében verődő gondolat – „Ön, személyesen mit szeretne jobban, hogy a felesége nő maradjon, vagy, hogy minél tovább éljen?” Természetesen, hogy éljen! - vágta rá minden habozás nélkül Jack. Azóta is ez az álláspontja, mert ő ilyen. De tényleg, milyen lehetőség van még? - kérdezte. Aztán álomra hajtotta fejét.

Vége az előszónak